

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 252

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 22 februari 2024

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Woonzorgcentra (wzc's) - Reiniging paramedisch materiaal

In de zorgsector, en meer specifiek binnen woonzorgcentra, speelt hygiëne een cruciale rol in het waarborgen van de gezondheid en het welzijn van de bewoners. Een belangrijk aspect van de hygiëne betreft het onderhoud en de reiniging van paramedisch materiaal, zoals rollators, krukken en andere hulpmiddelen die dagelijks door de bewoners gebruikt worden. Die hulpmiddelen zijn essentieel voor de mobiliteit en zelfstandigheid van de ouderen, maar vormen tegelijkertijd een potentieel risico voor kruisbesmetting indien niet correct gereinigd.

De praktijk van het poetsen van dat materiaal varieert sterk tussen verschillende woonzorgcentra. In sommige centra neemt het personeel de taak op zich, terwijl in andere gevallen familieleden van de bewoners worden verwacht bij te dragen aan de reiniging van de persoonlijke hulpmiddelen. Die variatie in aanpak leidt tot een grijze zone, waarbij de verantwoordelijkheden niet altijd duidelijk afgebakend zijn. Dat gebrek aan uniformiteit kan leiden tot inconsistenties in de kwaliteit van de hygiëne, met alle mogelijke gevolgen van dien voor de gezondheid van de bewoners.

1. Hoe kijkt de minister naar deze problematiek?
2. Welke initiatieven neemt ze daarvoor?
3. Wie is aansprakelijk in het geval van onhygiënische situaties?

**Vlaams
Parlement**

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 252 van 22 februari 2024

van **BRECHT WARNEZ**

1. Infectiepreventie verdient een prominente plaats in woonzorgcentra en daarom ben ik blij dat ik -naar aanleiding van uw vraag- daarover toelichting kan geven. Erkenningsvoorwaarden drukken de verwachtingen uit vanwege de overheid en reiken het kader aan waarbinnen de woonzorgcentra zelf hun operationeel beleid uitwerken. Zo moeten woonzorgcentra een kwaliteitsmanagementsysteem met conditionele, operationele en garantie-elementen ontwikkelen met minimaal de procedure om de schoonmaak te plannen en te organiseren¹. De initiatiefnemer moet aan de bewoner of zijn vertegenwoordiger een kopie van de interne afsprakennota² bezorgen waarin onder andere de wijze waarop het dagelijkse leven en de verzorging worden georganiseerd, wordt beschreven. Het woonzorgcentrum moet ook een beleid voeren op vlak van het voorkomen van infecties³. Het woonzorgcentrum staat in voor de persoonlijke hygiëne van de bewoners en van de materialen die door het woonzorgcentrum worden ter beschikking gesteld. Hoe het woonzorgcentrum één en ander organiseert, is haar bevoegdheid en verantwoordelijkheid.

Het verband tussen mobiliteitshulpmiddelen en kruisbesmetting zoals u stelt, verdient nuance. Het mobiliteitshulpmiddel (zowel in aankoop als in verhuur) dat wordt aangevraagd en (bij goedkeuring) wordt afgeleverd, is afhankelijk van de beperking van de mobiliteit van de zorggebruiker en van zijn functionele noden en levensdoelen. De verstrekker moet verplicht een maatname uitvoeren bij de zorggebruiker. Het mobiliteitshulpmiddel is bijgevolg een individueel hulpmiddel, op maat van de gebruiker. Het is niet de bedoeling dat dit mobiliteitshulpmiddel wordt gedeeld of wordt uitgewisseld onder bewoners.

In de woonzorgcentra wordt er voor een manuele rolstoel⁴ een huurforfait gegeven aan de verstrekker (naar keuze) van de gebruiker. Het huurforfait dekt de maandelijkse huur van het mobiliteitshulpmiddel, met inbegrip van alle kosten die samengaan met de verstrekking, het onderhoud, de herstelling en de reconditionering van de rolstoel, alsook de vereiste aanpassingen.

In het huurcontract, dat verplicht moet worden ondertekend door de gebruiker en de verstrekker, is opgenomen dat bij elke aflevering de verstrekker het mobiliteitshulpmiddel technisch en hygiënisch in orde stelt. Ook de zorggebruiker verbindt zich er toe om het mobiliteitshulpmiddel normaal te gebruiken, in propere staat te houden en niet te vervreemden.

Een woonzorgcentrum kan daarnaast zelf in mobiliteitshulpmiddelen voorzien voor "algemeen gebruik". Deze hulpmiddelen moeten natuurlijk voor en na elk gebruik huishoudelijk rein zijn. Aandacht voor handhygiëne door elke gebruiker van dat hulpmiddel kan helpen besmetting van het hulpmiddel te voorkomen.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, Bijlage 11, Hoofdstuk 3, Afdeling 2, Onderafdeling 2, Artikel 25, 3de lid, 2°, c)

² Zelfde BVR, Hoofdstuk 3, Afdeling 2, Onderafdeling 1, Artikel 13

³ Zelfde BVR, Hoofdstuk 3, Afdeling 2, Onderafdeling 2, Artikel 26.

⁴ i.e. standaard rolstoel, modulaire rolstoel, verzorgingsrolstoel of verzorgingsrolstoel met korrelzitsysteem.

Samengevat kan ik stellen dat propere mobiliteitshulpmiddelen een uiting zijn van kwaliteit van zorg voor een bewoner en dat het woonzorgcentrum de verantwoordelijkheid daarvoor draagt en de vrijheid heeft hoe het zich organiseert.

2. Uit wat ik hier net antwoordde, mag blijken dat ik op dit ogenblik geen specifieke bijkomende maatregelen voorbereid. Elk woonzorgcentrum is verplicht een schoonmaakbeleid en een infectiepreventiebeleid te voeren. Zo'n infectiepreventiebeleid omvat naast de algemene voorzorgsmaatregelen (handhygiëne, persoonlijke hygiëne, persoonlijke beschermingsmiddelen), bijkomende voorzorgsmaatregelen (maatregelen bij infecties) en ook een goede omgevingshygiëne.

Om woonzorgcentra bij te staan in het ontplooien van een infectiepreventiebeleid, stelt het Departement Zorg sinds 2019 het werkinstrument 'Infectiepreventiebeleid voor Vlaamse woonzorgcentra' ter beschikking. Naast de basisprincipes van reiniging en desinfectie, is het belangrijk voor elk woonzorgcentrum om een hygiëneplan ter beschikking te hebben. Het werkinstrument ondersteunt hierin de woonzorgcentra aan de hand van praktische richtlijnen en aandachtspunten. Zo wordt aangegeven dat bij mobiliteitshulpmiddelen, indien niet bewonersgebonden, na elk gebruik de handvaten/high touch oppervlakken moeten gereinigd en gedesinfecteerd worden. Ook wordt in het werkinstrument de klemtoon gelegd op het belang van taakverdeling (wie doet wat). Dit werkinstrument infectiepreventiebeleid wordt momenteel geactualiseerd.

3. Tot de gewone zorg- en dienstverlening die van een woonzorgcentrum mag worden verwacht, behoort de persoonlijke hygiëne van de bewoner en van de materialen die door het woonzorgcentrum worden ter beschikking gesteld. Het woonzorgcentrum draagt daarvoor de verantwoordelijkheid.
Indien het om een mobiliteitshulpmiddel gaat dat in huur werd afgeleverd en waarvoor een huurovereenkomst werd ondertekend, dan is opgenomen in artikel 267 van het Besluit van de Vlaamse regering houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming, dat beide partijen een einde kunnen maken aan de huurovereenkomst. De gebruiker kan dit als de verstrekker zijn verplichtingen op functioneel, hygiënisch en technisch vlak niet nakomt. De verstrekker kan dit als schade aan de rolstoel wordt vastgesteld die te wijten is aan onvoldoende zorgzaamheid en onverantwoorde behandeling van de rolstoel door de gebruiker.